

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pani mgr inż. **Barbary PODWYSOCKIEJ**
nt. **KSZTAŁTOWANIE BEZPIECZEŃSTWA W BRANŻY
HOTELARSKIEJ NA PRZYKŁADZIE ZARZĄDZANIA
KRYZYSOWEGO W DOBIE COVID-19**

1. UWAGI OGÓLNE

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska Pani mgr inż. Barbary PODWYSOCKIEJ pt. *„Kształtowanie bezpieczeństwa w branży hotelarskiej na przykładzie zarządzania kryzysowego w dobie COVID-19”* została opracowana pod naukowym kierownictwem Pana dr. hab. Adama OSTANKA, prof. WAT na Wydziale Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. Promotorem pomocniczym był Pan dr Paweł KAWALERSKI.

Zgodnie z wymaganiami stawianymi rozprawom doktorskim Doktorantka przedstawiła dzieło, które w pełni prezentuje wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie w zakresie zarządzania kryzysowego oraz oryginalne rozwiązania odnoszące się do zastosowania wyników własnych szeroko przeprowadzonych badań naukowych dotyczących bezpieczeństwa branży hotelarskiej na przykładzie zarządzania kryzysowego w kontekście epidemii COVID-19.

Problematyka badań i analiz, jaką Doktorantka podjęła w swoim dziele, jest niezwykle istotna z perspektywy funkcjonowania systemu bezpieczeństwa narodowego ze szczególnym uwzględnieniem zarządzania kryzysowego oraz obejmuje ciągle aktualne wyzwania jakie stoją przed sektorem hotelarskim, mocno dotkniętym skutkami epidemii, z którą mieliśmy do czynienia.

Należy podkreślić, że podjęty przez Doktorantkę wysiłek naukowy, jest również bardzo ważny ze względu na to, że system zarządzania kryzysowego identyfikuje epidemie jako jedno z poważniejszych zagrożeń, które może spowodować dotkliwie skutki dla gospodarki, mienia i infrastruktury. Podczas epidemii COVID-19 mieliśmy do czynienia z zakłóceniami w funkcjonowaniu całej gospodarki

wynikającymi z nieobecności kluczowej kadry przedsiębiorstw i instytucji, których obiekty, urządzenia lub instalacje stanowią infrastrukturę krytyczną. Pogorszyła się sytuacja ekonomiczna. Wystąpiły długoterminowe blokady szlaków komunikacyjnych powodujące unieruchomienie lub utrudnienia w transporcie oraz utrudnienia komunikacyjne zarówno na poziomie krajowym jak i międzynarodowym. Zerwane zostały łańcuchy dostaw. Państwo musiało uruchamiać różnego rodzaju programy pomocowe oraz ponosić duże nakłady finansowe z budżetu na likwidację skutków tego zdarzenia.

Biorąc pod uwagę powyższe fakty należy stwierdzić, że badania podjęte przez Panią mgr inż. Barbarę PODWYSOCKĄ są z całą pewnością zasadne. Rekomendacje przedstawione we wnioskach niewątpliwe mogą przyczynić się do podniesienia efektywności funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego na wypadek powtórnego pojawienia się podobnej sytuacji kryzysowej.

W mojej opinii Doktorantka osiągnęła przyjęty główny cel badań, którym była ocena sprawności funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego w branży hotelarskiej podczas realizacji zagrożenia epidemiologicznego COVID-19.

Podsumowując uwagi ogólne dotyczące dysertacji stwierdzam, że przedłożone do recenzji dzieło jest dojrzałe, posiada wysokie walory merytoryczne oraz praktyczne i stanowi materiał nadający się do naukowego uwzględnienia jako podstawa do dalszego postępowania w przewodzie doktorskim.

2. OCENA KONCEPCJI METODOLOGICZNEJ PRACY

Koncepcja metodologiczna rozprawy została umieszczona w rozdziale pierwszym pt. *Konwencja teoretyczno-metodologiczna* (ss. 13-60), w którym przedstawiono podstawowe elementy naukowej metodologii badawczej, obejmującej: uzasadnienie potrzeby podjęcia badań, przedmiot i cele badań, problemy badawcze, hipotezy badawcze, strategię badawczą, teren i organizację badań, konstrukcję narzędzia badawczego oraz systematyczny przegląd literatury.

Przyjętą koncepcję metodologiczną należy uznać za formalnie poprawną i w pełni wystarczającą do potrzeb rozprawy. Opis procesu badawczego, pokazuje, że Doktorantka potrafiła szczegółowo zaplanować i przeprowadzić badania oraz, że doskonale porusza się w problematyce będącej przedmiotem badań co wynika

z Jej doświadczeń autorskich w zakresie wdrażania i doskonalenia systemu bezpieczeństwa w branży hotelarskiej.

Koncepcję metodologiczną rozpoczęto od rzetelnego uzasadnienia potrzeby prowadzenia badań. Szczególną uwagę Doktorantka zwróciła na fakt, że zmaterializowanie zagrożenia epidemiologicznego jakim był COVID-19 pozwoliło na doświadczalne sprawdzenie skuteczności systemów zarządzania kryzysowego oraz zadanie pytania *na ile te doświadczenia wpłynęły na nowe postrzeganie bezpieczeństwa w branży hotelarskiej?*

Ważnym również argumentem przemawiającym za koniecznością prowadzenia badań była kwestia niedostatku literatury naukowej z zakresu bezpieczeństwa epidemiologicznego w branży hotelarskiej.

Główny problem badawczy został sformułowany w postaci pytania: *Jaka była sprawność funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej podczas pandemii COVID-19?* (s. 17) Rozwiązaniu, tak sformułowanego problemu, towarzyszą cztery szczegółowe problemy badawcze, wspomagające Autorkę w procesie naukowego poznania, określone w formie następujących pytań (s. 18):

1. *Jakie są źródła i zasadnicze przyczyny rozwoju hotelarstwa w historii świata i znaczenie tej branży dla bezpieczeństwa narodowego?*
2. *Jak określa się system zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej?*
3. *Jakie zmienne różnicowały funkcjonowanie systemu zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej podczas pandemii COVID-19?*
4. *Jakie są racjonalne warianty modernizacji systemu zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej?*

Wymienione powyżej szczegółowe problemy badawcze są poprawne i korespondują z określonymi przez Doktorantkę celami szczegółowymi. Dodatkowo określono, że celem poznawczym pracy była analiza identyfikacyjna i ocenowa systemu zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej natomiast celem użytkowym była analiza modernizacyjna systemu zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej.

Na wstępie prowadzonych badań Doktorantka przyjęła główną hipotezę badawczą w formie przypuszczenia. Uważa Ona, że: *system zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej podczas pandemii COVID-19 funkcjonował nieskutecznie, nieekonomicznie, niekorzystnie i wymaga modernizacji* (s. 18).

Weryfikacji, tak postawionej głównej hipotezy, towarzyszą hipotezy szczegółowe (s. 18) mówiące, że:

- *rozwój hotelarstwa jest bezpośrednio powiązany z rozwojem społeczno-gospodarczym w historii świata i stanowi element podsystemu wsparcia systemu bezpieczeństwa narodowego RP;*
- *system zarządzania kryzysowego w branży hotelarskiej jest ustanowiony, wdrożony, utrzymany i doskonalony w ograniczonym polu zagrożeń;*
- *funkcjonowanie systemu zarządzania kryzysowego w branży hotelarskiej podczas pandemii COVID-19 było zróżnicowana ze względu na rodzaj obiektu, standard hotelu oraz rodzaj i formę własności;*
- *modernizacja systemu zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej powinna zmierzać w kierunku integracji podsystemów bezpieczeństwa.*

W procesie badawczym, prowadzącym do rozwiązania problemów badawczych i weryfikacji przyjętych hipotez, Doktorantka wykazała się bardzo dobrym przygotowaniem merytorycznym. Opis przyjętej procedury badawczej pokazuje, że potrafi doskonale zaplanować i przeprowadzić samodzielnie badania. W mojej opinii metody, techniki i narzędzia badawcze zostały dobrane w sposób właściwy.

Podsumowując, należy stwierdzić, że przyjęta przez Doktorantkę koncepcja metodologiczna rozprawy i zaproponowane metody, techniki i procedury badawcze są poprawne i adekwatne do potrzeb rozpatrywanej tematyki badawczej.

3. OCENA MERYTORYCZNA PRACY

Wyniki badań Doktorantka przedstawiła w formie dojrzałego dzieła naukowego, które pod względem merytorycznym nie budzi wątpliwości. Recenzowana rozprawa doktorska systematyzuje wiedzę z zakresu bezpieczeństwa branży hotelarskiej w kontekście zarządzania kryzysowego.

Opracowanie przygotowane na 303 stronach, zawiera wszystkie wymagane elementy redakcyjne prac naukowych, w tym wstęp, pięć rozdziałów merytorycznych, wnioski, bibliografię, załączniki, wykazy tabel, rysunków i wykresów.

W rozdziale pierwszym pt. „*Konwencja teoretyczno-metodologiczna*” (ss. 13-60) przedstawione zostały podstawy metodologiczne badań, do których odniesiono się w poprzedniej części niniejszej recenzji.

Rozdział drugi pt. „*Tło systemowe bezpieczeństwa branży hotelarskiej*” (ss. 61-98) zawiera treści dotyczące zadań branży hotelarskiej na rzecz

bezpieczeństwa i obronności oraz istoty hotelarstwa. Rozdział ten ma charakter odtwórczy i systematyzujący wiedzę z zakresu bezpieczeństwa i hotelarstwa. Rozważania rozpoczęto od omówienia podstawowych definicji bezpieczeństwa, bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa narodowego oraz zarządzania kryzysowego umiejscawiając w ten sposób proces badawczy w naukach o bezpieczeństwie. Treści rozdziału kończy podsumowanie, w którym przedstawiono syntezę przeprowadzonych analiz i odniesiono się do przyjętej hipotezy szczegółowej mówiącej, że rozwój hotelarstwa jest bezpośrednio powiązany z rozwojem społeczno-gospodarczym w historii świata i stanowi element podsystemu wsparcia systemu bezpieczeństwa narodowego RP.

W rozdziale trzecim pt. *„Analiza identyfikacyjna systemu zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej”* (ss. 99-148) przedstawiono założenia zarządzania kryzysowego w branży hotelarskiej oraz regulacje prawne dotyczące systemu bezpieczeństwa żywności, obowiązków i odpowiedzialności właścicieli obiektów hotelarskich oraz sposobów zabezpieczenia obiektów hotelarskich przed odpowiedzialnością. Autorka poddała analizie również zagrożenia występujące w obiektach hotelarskich poprzez identyfikację czynników zewnętrznych i wewnętrznych oraz identyfikację polityki zarządzania kryzysowego obiektów hotelarskich. Rozdział ten ma charakter odtwórczo-analityczny, w którym Autorka odnosi się do wyników przeprowadzonych badań. Z przeprowadzonych badań wynika, że w hotelarstwie nie ma obowiązku prawnego przygotowywania systemu zarządzania kryzysowego natomiast posiadanie takiego systemu jest zasadne.

Rozdziały czwarty pt. *„Analiza ocenowa funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej”* (ss. 149-210) oraz rozdział piąty pt. *„Analiza modernizacyjna systemu zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej”* (ss. 211-250) zawierają zasadniczy element twórczy, bardzo wyraźnie kategoryzujący recenzowaną pracę do rangi rozprawy doktorskiej. W rozdziale czwartym Autorka przedstawiła wyniki przeprowadzonych badań dotyczących oceny funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej, natomiast w rozdziale piątym zaproponowane zostały rozwiązania mające na celu poprawę jego funkcjonowania. Wyniki badań pozwoliły wypracować Doktorantce wnioski mające charakter użyteczny i przedstawienie autorskich rozwiązań usprawniających system zarządzania kryzysowego branży hotelarskiej.

Każdy z powyższych rozdziałów merytorycznych zamykają syntetyczne autorskie uwagi i wnioski badawcze w formie podsumowania, co bardzo dobrze świadczy o precyzji i konsekwencji procesu myślowego Autorki, która zwięźle potrafi zrekapitulować prowadzone analizy.

We wnioskach końcowych Autorka dokonała podsumowania przeprowadzonego procesu badawczego odnosząc się na początku do weryfikacji hipotez szczegółowych i na końcu do głównej hipotezy badawczej.

Część merytoryczną pracy zamyka związana z tematyką rozprawy bibliografia, zawierająca łącznie 197 pozycji, w tym 77 pozycji zwartych, 80 artykułów i 40 aktów prawnych. W pracy zamieszczono również dwa załączniki zawierające kwestionariusz ankiety złożony z 49 pytań oraz scenariusz wywiadu IDI. Pracę kończą wykazy tabel (56 pozycji), rysunków (13 pozycji) i wykresów (30 pozycji).

Podsumowując należy stwierdzić, że pod względem merytorycznym rozprawa nie budzi wątpliwości. Praca została napisana językiem poprawnym. Autorka wykazała się bardzo dobrą znajomością warsztatu pisarskiego. Rozdziały i podrozdziały tworzą logiczną całość. Zauważalne niedociągnięcia edytorskie nie pomniejszają pozytywnej oceny końcowej pracy.

4. NOWATORSKIE I WARTOŚCIOWE OSIĄGNIĘCIA DOKTORANTKI

Do zasadniczych osiągnięć Doktorantki predestynujących do ubiegania się o stopień doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, należy zaliczyć:

- usystematyzowanie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa branży hotelarskiej w kontekście zarządzania kryzysowego;
- ocenę funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego w branży hotelarskiej;
- opracowanie rekomendacji zmian w systemie zarządzania kryzysowego w branży hotelarskiej.

5. ZAGADNIENIA DO WYJAŚNIENIA PODCZAS PUBLICZNEJ OBRONY ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

1. Jakie działania należy podjąć, aby zachęcić całą branżę hotelarską do tworzenia systemu zarządzania kryzysowego biorąc pod uwagę fakt, że w hotelarstwie nie ma obowiązku prawnego przygotowywania tego systemu?
2. Proszę wskazać z jakich elementów powinien składać się Plan Zarządzania Kryzysowego obiektów hotelarskich biorąc pod uwagę ich różnorodność?

6. WNIOSEK KOŃCOWY

Recenzowana rozprawa doktorska Pani mgr inż. Barbary PODWYSOCKIEJ nt. *Kształtowanie bezpieczeństwa w branży hotelarskiej na przykładzie zarządzania kryzysowego w dobie covid-19* jest dziełem autorskim i oryginalnym, spełnia podstawowe kryteria stawiane rozprawom doktorskim.

W mojej ocenie praca wnosi istotny wkład w rozwój nauk o bezpieczeństwie i wypełnia lukę dotyczącą problematyki zarządzania kryzysowego w branży hotelarskiej. Rozważania, analizy, hipotezy, propozycje zawarte w pracy mogą być istotnym impulsem do kolejnych badań i tym samym rozwoju nauk o bezpieczeństwie.

Wobec faktu, że recenzowana praca spełnia wszystkie warunki, stawiane rozprawom doktorskim, określone w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, wnoszę o dopuszczenie Pani mgr inż. Barbary PODWYSOCKIEJ do publicznej obrony rozprawy doktorskiej. Dodatkowo, biorąc pod uwagę treści merytoryczne oraz jakość przeprowadzonego procesu badawczego wnoszę o wyróżnienie rozprawy.

